

Beleef de Lente Junior

Overname en dupliceren van dit materiaal is alleen toegestaan voor educatieve en niet-commerciële doeleinden en alleen als het materiaal is voorzien van een bronvermelding. © Vogelbescherming Nederland, 2011. www.beleefdelentejunior.nl

Meer over de steenuilen

Achtergrondinformatie voor groep 5/6.

Klik rechtsboven op [ik zit in:](#) voor achtergrondinformatie op andere groepsniveaus!

Even voorstellen

De twee steenuilen zijn al vanaf het begin (1 maart) te zien. Ze gaan zo nu en dan de nestkast binnen. Het mannetje heeft geen ring. Net zoals de man van vorig jaar. We weten dus niet of het hetzelfde mannetje is. Het vrouwtje is waarschijnlijk wel een ander vrouwtje. Het vrouwtje van vorig jaar was geringd. En dankzij die ring wisten we dat ze al tien jaar oud was. Dat is voor een steenuil best oud. Het vrouwtje wat we nu voor de camera zien heeft geen ring. Misschien dat het vrouwtje van vorig jaar van ouderdom gestorven is.

De nestkast van de steenuilen is een beetje aangepast. Vorig jaar hadden de steenuilen vaak gevechten met duiven die in dezelfde nestkast wilden broeden. De duiven bezetten toen het voorportaal (te zien op camera 2). Nu hebben we een ronde invliegopening gemaakt voor het voorportaal. Zo kunnen de duiven minder makkelijk naar binnen.

Hier wonen ze

Onze nestkast hangt in schuur bij een boerderij in het oosten van het land. De nestkast hangt er al heel lang. De steenuilen broeden er sinds negen jaar. Dit keer zijn er drie webcams in en bij de kast gezet. Eén in het binnenste broedgedeelte. Eén in het halletje met uitzicht op de opening naar buiten. En één gericht op de ingang met het treeplankje. Met de drie camera's kunnen we alles rondom het nest zien.

De nestkast hangt aan deze schuur. Foto (c) Hans Peeters

Luc Enting (de filmmaker, links), Ronald Harxen (van STONE, met zaagmachine) en Pascal Stroeken (van STONE, rechts) maken de nestkast van de steenuil geschikt voor de steenuil én de webcam. Foto (c) Hans Peeters

Echte natuur

De steenuilen op de filmpjes zijn wilde vogels. Ze zijn puur natuur en moeten zelf zien te overleven. Soms lukt dat niet. Drie jaar geleden gingen er vier jongen dood, omdat er niet genoeg te eten was. Als je het heel naar vindt om te zien dat wilde dieren soms doodgaan, kun je beter niet kijken naar de webcams van Beleef de Lente Junior.

Hieraan herken je hem

De steenuil is het kleinste uiltje van ons land. Hij is iets groter dan een merel, ook al lijkt hij dikker met zijn uitgezette veren. Er zijn twee dingen opvallend aan een steenuil: zijn grote gele ogen en dat je hem overdag kunt zien. Hij kan lekker lui in het zonnetje om zich heen zitten te kijken.

Het verschil tussen een mannetje steenuil en een vrouwtje is moeilijk te zien. Alleen bij de paring is het duidelijk. Het mannetje zit dan bovenop het vrouwtje.

Geluid

Een steenuil kan hard schreeuwen. Het lijkt wel op miauwen. Zo laat hij andere steenuilen weten dat het gebied van hem is. Maar ook begroeten ze elkaar zo.

Familie

Op een foto lijkt de steenuil wel wat op de bosuil. Maar in het echt is de bosuil een stuk groter. Hij is bijna twee keer zo lang. De bosuil heeft ook geen gele ogen maar donkere. Daarnaast leven ze in een ander gebied. De steenuil op het platteland. De bosuil in het... juist: in het bos. Maar in parken met hoge bomen voelen ze zich ook wel thuis.

Een bosuil is bijna twee keer zo lang als een steenuil. Foto (c) Peter Cairns

Hier leeft hij

De steenuil houdt van afwisseling. Van weilanden met lang en kort gras, van bomen en struiken in de buurt, van een moestuin en rommelige stukjes natuur. In zo'n gebied leven veel verschillende prooidieren. En daar heeft de steenuil er heel wat van nodig. Voor zichzelf, maar vooral ook voor zijn kinderen.

Een steenuilen-jaar

De steenuil blijft het hele jaar in ons land. Wel zoekt de steenuil in de winter veel verder naar voedsel dan in de zomer. Als er jongen zijn, gaat de steenuil niet verder weg dan honderd meter. In maart zet hij fanatiek zijn voedselgebied uit. Hij vliegt dan over de grenzen en laat zich luid en duidelijk horen: miauw! In september zijn er jonge steenuilen bijgekomen. Dan zijn de oude steenuilen weer driftig bezig met het afzetten van hun gebied.

Het menu

De steenuil is maar een klein uiltje. Hij is tevreden met wormen, kevers en rupsen. Maar soms vangt hij ook grotere prooien. Zoals kikkers, muizen en kleine vogeltjes. Meestal bespiedt hij zijn prooi vanaf een paaltje of een tak. Ziet hij iets lekkers bewegen, dan duikt hij eropaf. Zulke uitkijkposten zijn dus belangrijk voor steenuilen. In het broedseizoen vangt het mannetje veel muizen. Het vrouwtje trekt ze in stukken. En de kuikens eten ze op.

Steenuilen eten van alles, ook meikevers. Foto (c)

FotoNatura, Jef Meul

Steenuilen eten hun prooi met huid en haar. De botjes

spugen ze later uit in een braakbal. Foto (c) Paul van Hoof

Het nest

Van nature broedt een steenuil in een holte in een oude boom. Maar steenuilen broeden ook in vervallen schuren. Zeker als daar een uilenkast hangt.

Steenuil in een nestkast. Foto (c) FotoNatura, Ronald

Jansen

Steenuilen broeden ook graag in holle bomen. Foto (c) FotoNatura, Edwin Kats

Een paar

Steenuilen zijn een echt stelletje. Ze schreeuwen tegen elkaar, maar maken ook zachte geluidjes. Ze onderzoeken samen de nestplek en ze verzorgen elkaars veren. Een stelletje blijft vaak het hele jaar door bij elkaar in de buurt.

De eieren

Een steenuil legt twee tot zeven eieren in het nest. Gemiddeld zijn het er vier. Het eerste ei wordt rond 17 april gelegd. De eieren zijn wit en bijna zo rond als pingpongballetjes. Ze worden meestal om de twee dagen gelegd. De steenuilen hebben maar één legsel per jaar.

Ei van een steenuil. Foto (c) FotoNatura, Wil Meinderts

Broeden

De steenuilen gaan pas op de eieren broeden als het voorlaatste ei is gelegd. Het broeden duurt vier weken. De eieren komen bijna allemaal tegelijk uit. Alleen het laatste ei is zo'n twee dagen later. Bij de steenuil broedt alleen het vrouwtje. Het mannetje sleept voer aan.

Zorgen

De moeder houdt de jongen de eerste week nog warm. Hun donsjas is dan nog dun. De eerste acht dagen zijn de jongen ook nog blind. Hun moeder voedt ze met stukjes prooi. Vooral muis is een lekker babyhapje.

Opgroeien

Net uit het ei hebben de jongen witte donsveertjes. Na acht dagen gaan de oogjes open. Ze bewegen dan ook meer. Pas als ze bijna een maand oud zijn komen de jongen het nest uit. Goed vliegen kunnen ze dan nog niet. Maar al klauterend lukt het ze meestal wel om in het nest terug te komen. Daar worden ze nog een week of vijf door hun ouders gevoed. Daarna worden ze door hun eigen ouders weggejaagd en moeten ze hun eigen kostje bij elkaar scharrelen. Dat is nog niet zo makkelijk.

Net uitgekomen steenuiltjes zijn nog helemaal wit. Foto (c) Hans Peeters

Het gaat matig met de steenuil

Zo'n vijftig jaar geleden kwam de steenuil nog veel voor op het platteland. Naar schatting waren er toen zo'n 12.000 paartjes. Nu zijn er rond de 7.000 paar. De steenuil staat op de Rode Lijst van bedreigde dieren. Gelukkig zijn er nog wel gebieden over in ons land waar de steenuil het wel goed doet.

Waarom webcams?

In de voorgaande jaren hebben we dankzij de webcams al heel veel over de steenuilen geleerd. Bijvoorbeeld wat voor prooidieren ze hun kuikens geven. Dit jaar willen we nog meer over de steenuilen leren. Hoe meer we over ze weten, hoe beter we ze kunnen helpen.